

Framtidens scenario - Bättre resultat och jämlikhet i yrkesutbildningen

Satya Brink

Svenska Kulturfonden, Helsingfors, 25 januari 2018

Finlandsentusiast! Inte en kritiker

Stöd de svenskspråkiga med att lyckas såväl som de finskspråkiga

- Världen beundrar Finland för dess prestationer och för dess vision för utbildning
- Min forskning – PISA (15-åringar), skolutbildning och yrkesutbildning, vuxenutbildning (PIAAC 16-65)
- Ser utifrån och ifrågasätter om den nyaste lagen uppfyller förväntningarna i ett framtidsscenario

Finska visionen beundras därför att utbildning ses som ett sammanlänkat och integrerat system som gynnar människor genom hela livet

- Ett utbildningssystem utan stängda dörrar (dead ends) så att alla får möjlighet till vidareutbildning, arbete och livskvalitet
- Yrkesutbildning blir i framtidens scenario en alltmera viktig del av utbildningen
- Reformen behöver
 - förbättra resultaten av yrkesutbildningen
 - integrera yrkesutbildningen i utbildningssystemet

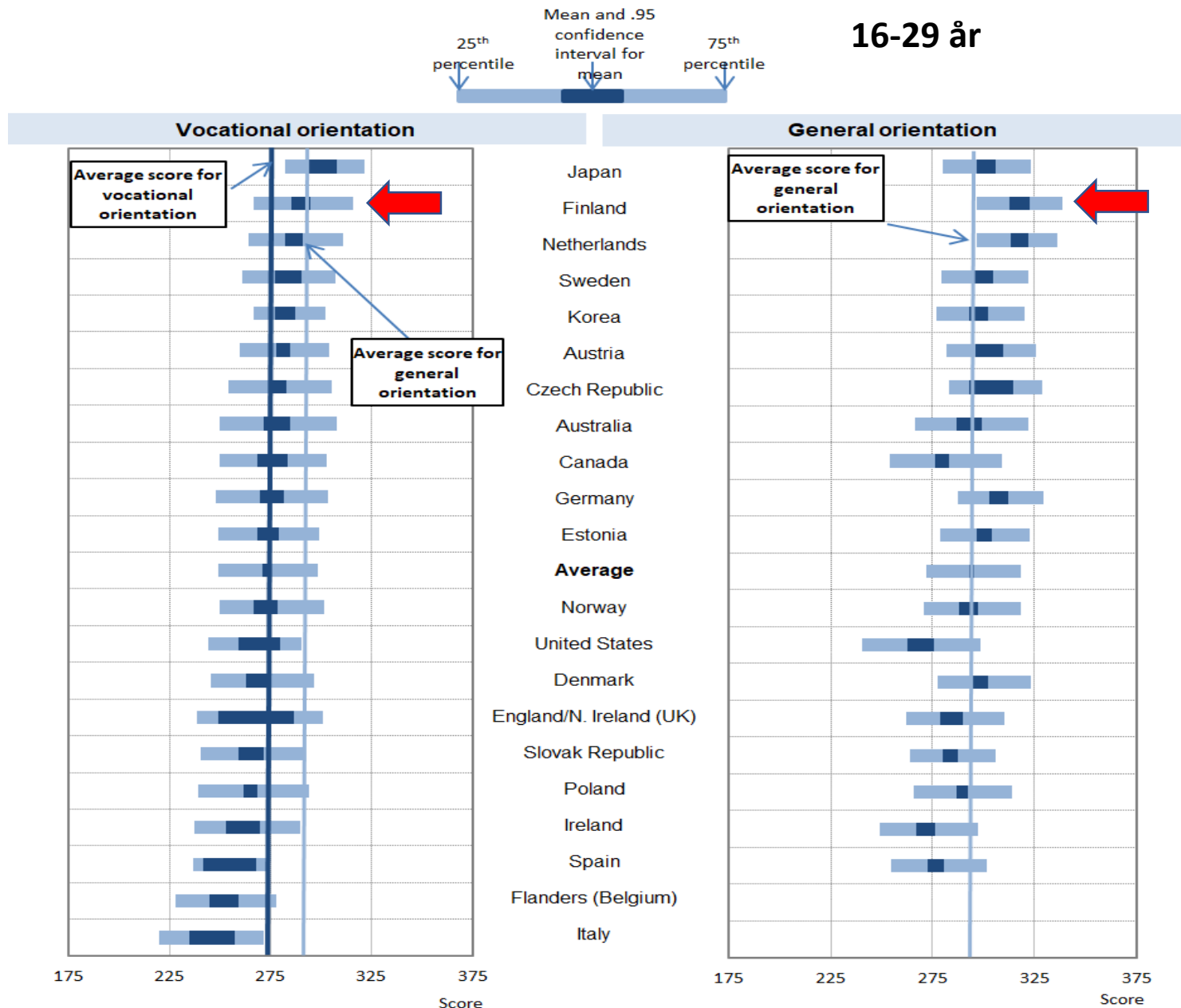
Mitt syfte här är att

- Stimulera diskussion och inspirera nya tankar i fråga om
 - Förlorade möjligheter och oväntade beslutsutfall
 - Bättre resultat av yrkesutbildningen för de studerande, för varje yrke och för landets ekonomi
 - Införlivande av yrkesutbildningen i det finska utbildningssystemet med hänsyn till framtidens krav

Flexibilitet

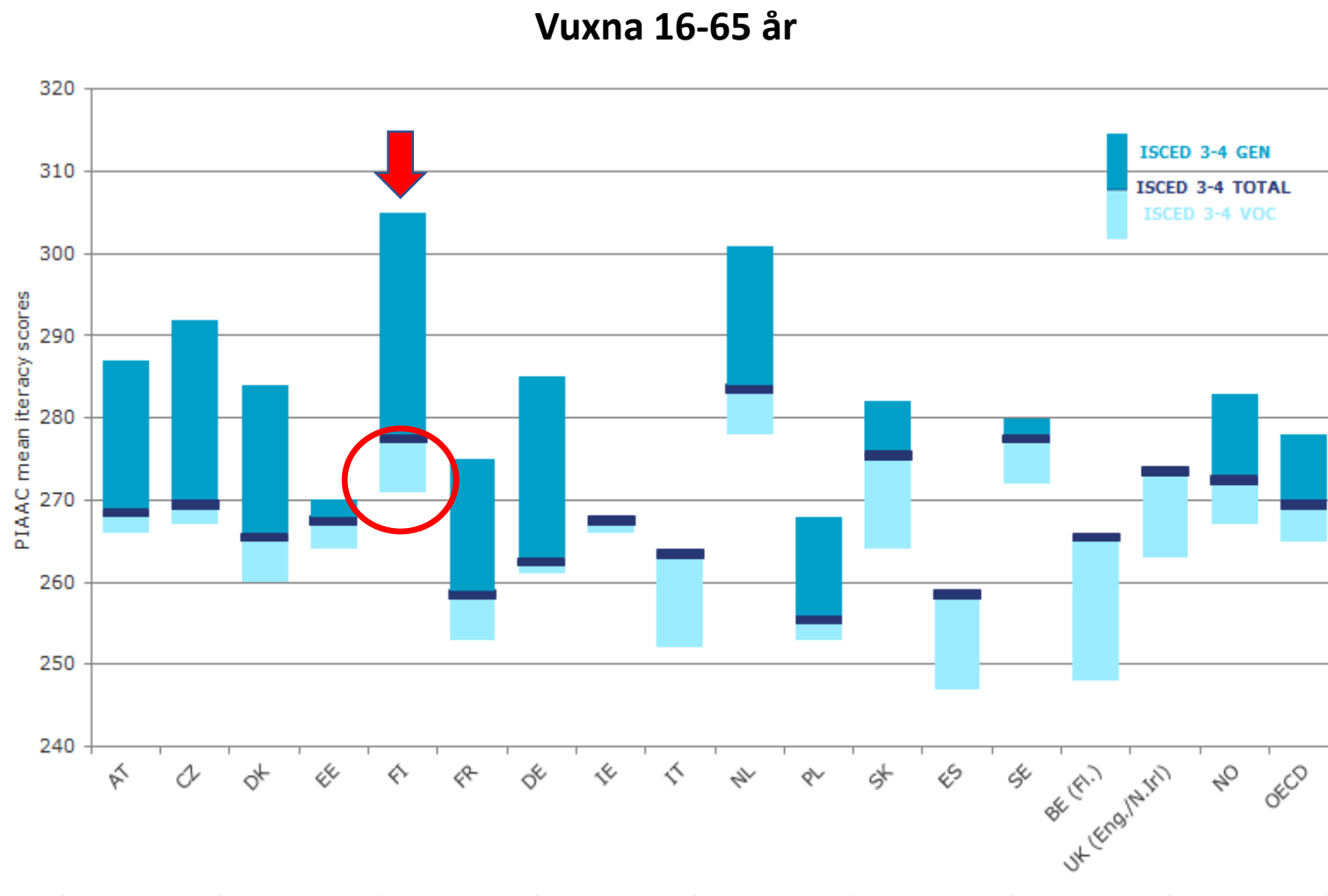
- Flexibilitet är en viktig dimension för att alla ska få tillgång till utbildning
- Undrar om mera flexibilitet är det största behovet just nu
- Det finns redan mycket flexibilitet inom yrkesutbildningen –
 - studerande av olika åldrar och examensdatum
 - studerande börjar vid olika tillfällen under året
 - studerar olika lång tid
 - specialundervisning
 - finskspråkig eller svenskspråkig kan studera sin önskade bransch
 - invandrare stöds
 - kombistuderande
- Hur mycket mer nytta kommer mera flexibilitet att ge?
- Mera flexibilitet leder till extra påfrestningar på jämlikhet och prestanda - finns det samtidigt strategier för att upprätthålla lärandestandarden?

Kvalitet: prestationsnivå

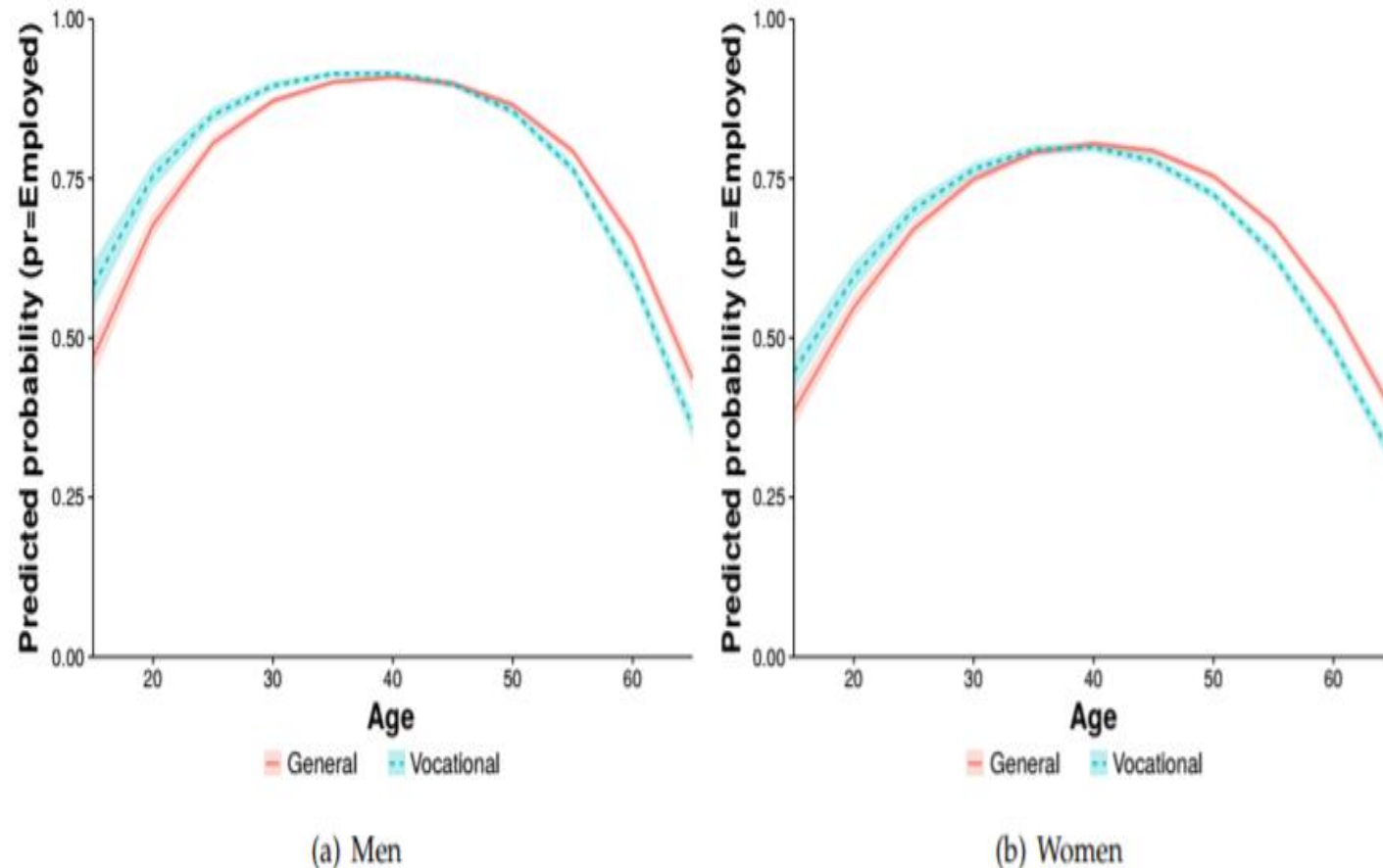
- Ungdomar 16 till 29 med yrkesutbildning har lägre läsfärdighet än de med allmän utbildning, visar PIAAC-resultaten
- De med poäng under 275 har låg prestation i läsfärdighet, och de kan ha svårigheter i den moderna ekonomin

Kvalitet: prestationsnivå

- Dessa skillnader i prestanda kvarstår i vuxenlivet
- Medelvärdet för yrkesutbildning är 290 medan det för allmän utbildning är 318, ungefär en halv nivå, vilket påverkar komplexa uppgifter
- Finländska PIAAC-rapporten sade: medeltalet i läsning, matematik och problemlösning för dem med yrkesutbildning var lägre och liknade poängen för dem med Åk 9 utbildning

Kvalitet: prestation i arbetslivet

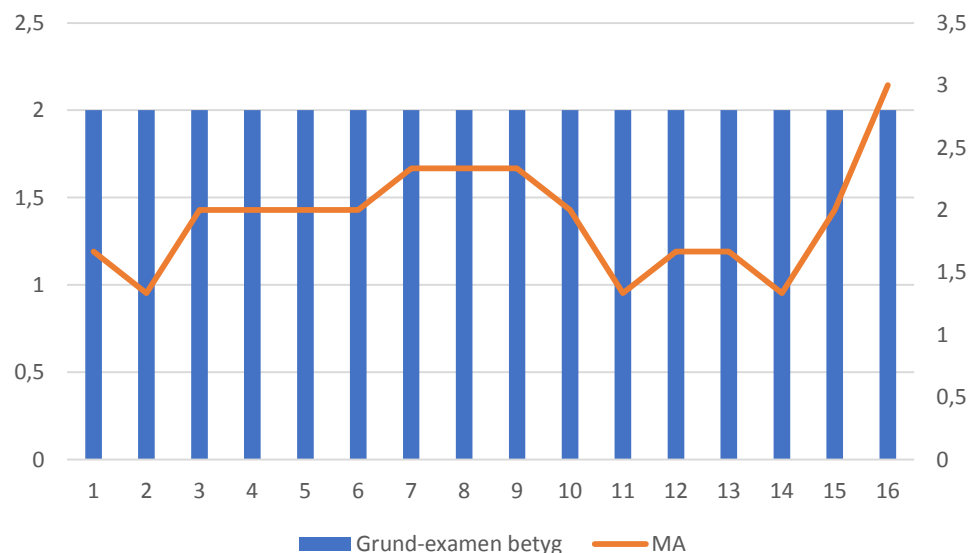

Forster
2016

- Lägre prestanda i läsning har konsekvenser genom hela livet
- Nästan dubbelt så många vuxna med högre färdigheter som låga färdigheter i Finland var anställda
- De som har yrkesutbildning hittar jobb när de går ut, men deras karriär och löneutveckling faller med tiden, visar forskningen
- Kan man tänka sig att prestanda i yrkesutbildning liknar prestanda efter 12 års utbildning?
- Kan yrkesutbildningen syfta till att erbjuda samma möjligheter på arbetsmarknaden som de med 12 års utbildning har?

Kvalitet: betygskala

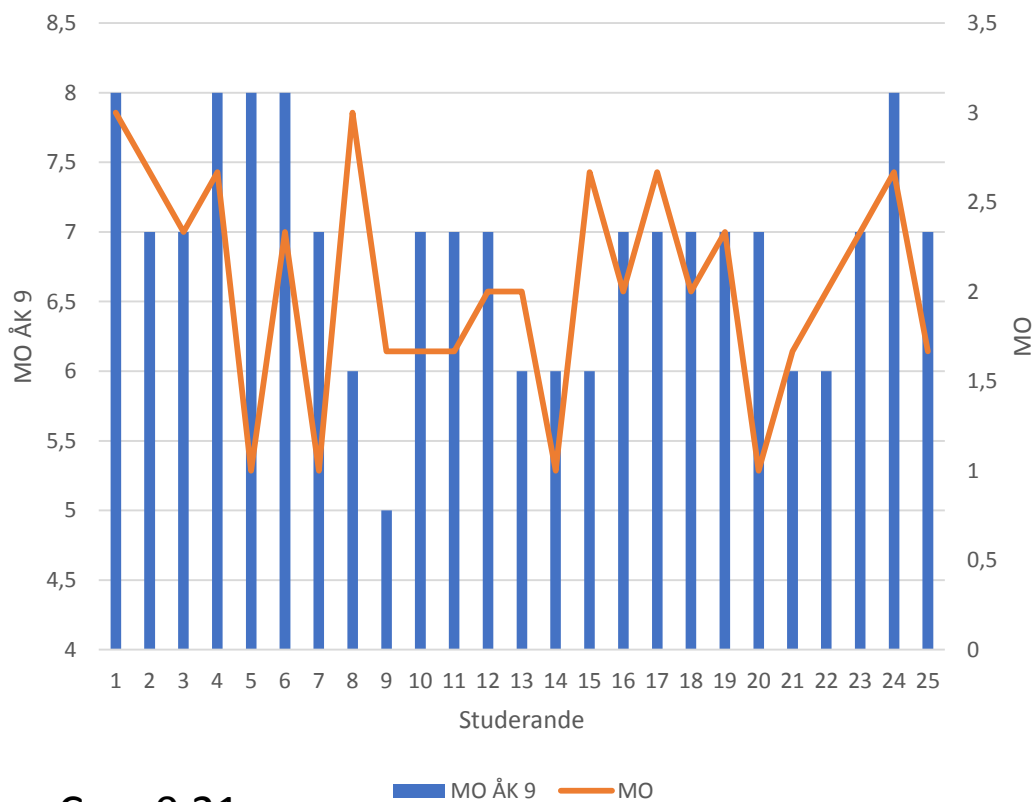
Grundexamen betyg och MA,
2013-2014

- Betygssystemet ska ligga till grund för att ge de studerande feedback om svagheter där de behöver mera hjälp
- Det ska gå att skilja mellan studenter vilkas betyg visar deras specifika talanger
- Det ska vara möjligt för en arbetsgivare att välja mellan kandidater genom att matcha kompetens till vad som behövs i ett visst jobb
- Poängskalan 1-3 för yrkesutbildning är ett trubbigt sätt att mäta färdigheter - i ett fall hade alla studerande samma bedömning i grundexamen
- Institutionerna säger att de fortfarande ofta förklarar bedömningen i förhållande till 7-poängskalan
- Den nya 5-poängskalan är bättre på att skilja mellan de studerandes färdigheter

Kvalitet: betygssystem

MO betyg Åk 9 och MO medeltal
2013-2014

- Helst bör hela utbildningssystemet ha samma betygssystem
- Föräldrar, allmänheten och arbetsgivarna kan förstå ett enhetligt system
- De studerandes framsteg kan följas medan de rör sig genom systemet - här, t.e.x, finns det bara en liten relation mellan betyg i svenska i Åk9 och i yrkesinstitutionen
- Den nya lagen harmoniserar betygssystemet bara med vuxenutbildningens skala 1-5
- Vad är fördelen med att ha olika betygsskalor i olika delar av utbildningssystemet?
- Hur kan en studerandes framsteg bedömas när de rör sig genom olika delar av systemet?

Resultat: gemensamma ämnen d.v.s. svenska och matematik

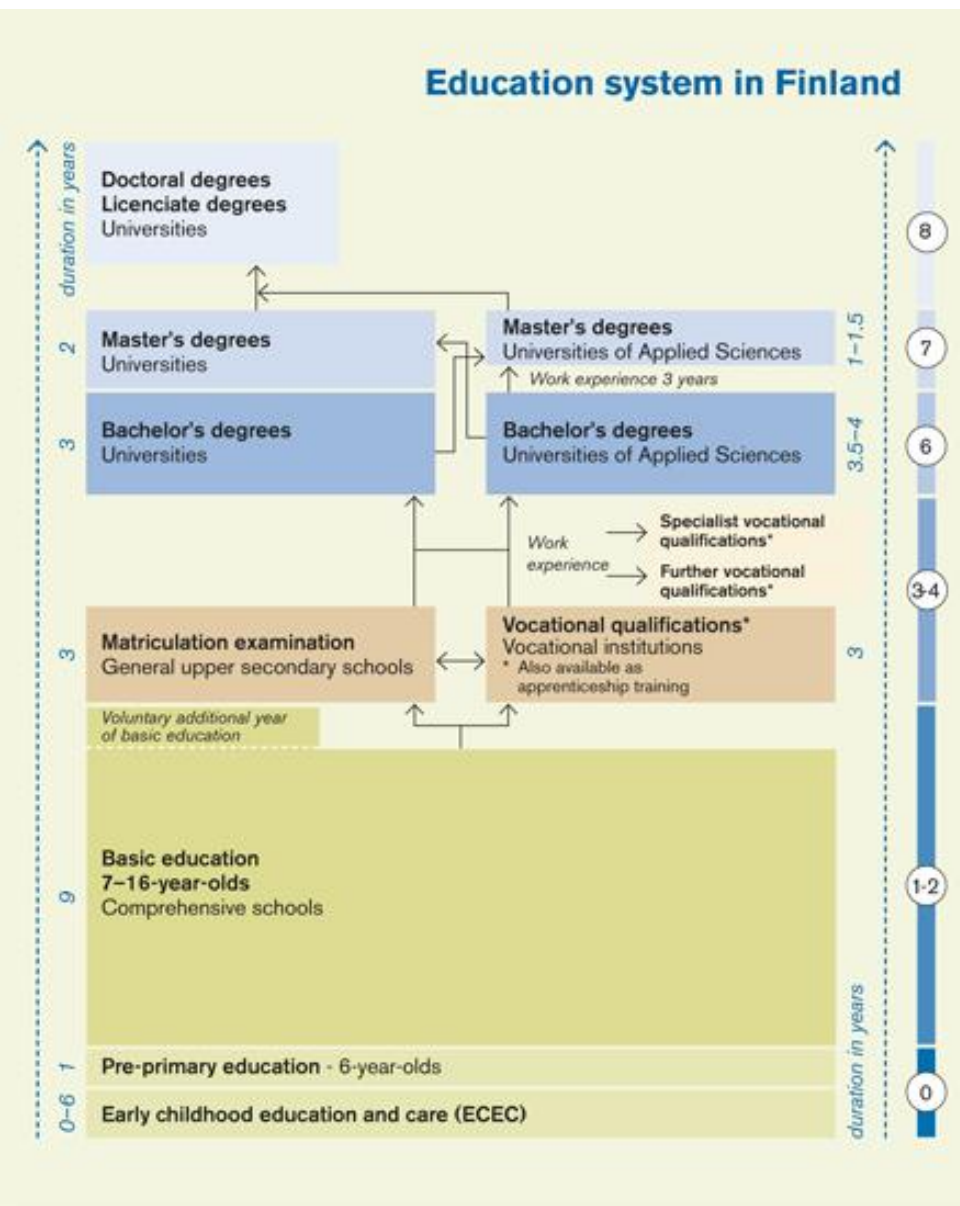
- Svenska och matematik är kärnämnen men de anses vara sekundära till yrkesutbildningen - det sägs att eleverna valde yrkesutbildning för att undvika svenska och matematik
- Svenska och matematik kommer att vara mycket viktiga ämnen för framtida jobbrelaterad inläring, både för omskolning och för uppgradering av färdigheter
- Svenska är grunden för många sociala och yrkesfärdigheter
- Tror vi att de studerandes inlärningsnivå i de gemensamma ämnena verkligen möjliggör deras framtida självstyrda lärande under de följande 45 åren i arbetslivet?

Resultat - arbetslivet

- Reformen stärker banden till arbetsplatsen
- Företagen fokuserar på effektivitet och vinst och de är inte bra på att fungera som utbildningsinstitutioner.
- Meningen är att utsätta de studerande för uppgifter i en verklig arbetssituation där de tilldelas arbetsuppgifter och utvärderas som anställda - inte som studerande
- Yrkesinstitutionen har det verkliga ansvaret för att säkerställa att bedömningen ur ett utbildningsperspektiv matchar arbetsmarknadskraven
- Hur ska yrkesutbildningen utnyttja tiden på arbetsplatsen till fullo för studerande, företag och institutioner?

Framtidsscenario: integrera yrkesutbildningen i utbildningssystemet

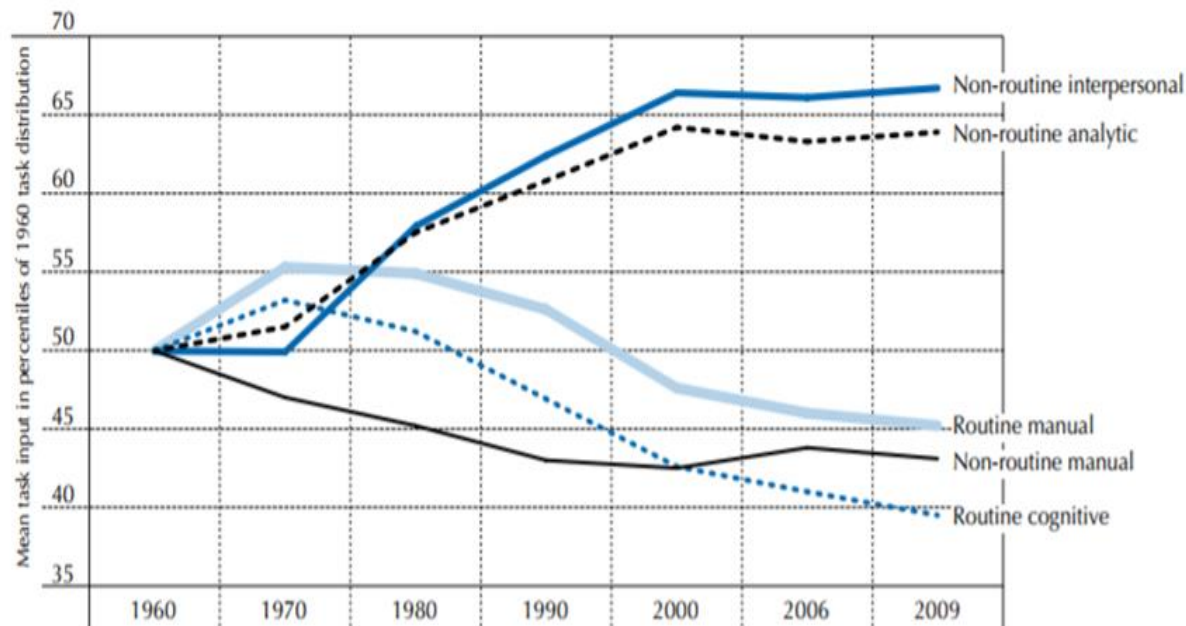

- Yrkesutbildningen skulle kanske ha kunnat få högre status och bli mera eftertraktad genom reformen
- Yrkesutbildning och vuxenutbildning tycks vara separata parallella linjer i utbildningssystemet
- Vidareutbildning betyder vanligtvis endast yrkeshögskola
- Yrkesutbildning verkar vara undervärderad och lägre prestation accepteras
- Standarder för prestanda bör inte sänkas; undervisningsstrategier kan istället användas för att behålla dem
- Acceptans av lägre prestation från yrkesstuderande för högre utbildning kan leda till lägre jämlikhet, flera "dropouts" och högre kostnader
- Hur ska yrkesutbildningen kunna få sin rätta plats i utbildningssystemet?

Framtidsscenario: arbetsmarknadskraven

Change in the demand for skills

Trends in routine and non-routine tasks in occupations, United States, 1960 to 2009

Source: Autor, D.H. and B.M. Price (2013), see Table A1.5 in Annex A.

- Kommer läroplanen för yrkesutbildning att ha ett långsiktigt framtidsperspektiv?

- Fokus i yrkesutbildning verkar vara en examen som fyller nuvarande behov, snarare än förberedelser för kontinuerligt lärande för framtida kunskaps- och kompetensbehov
- Andelen rutinmässiga och repetitiva jobb minskar och andelen icke-rutinmässiga jobb ökar – detta kräver kontinuerligt lärande och tillämpning av kunskap i nya situationer
- I takt med att krav på kunskap och skicklighet ökar måste man kontinuerligt lära sig för att fortsatt vara kompetent - en bilmekaniker måste arbeta med elbilar istället för vanliga motorer
- Branscherna behöver vara mer tvärvetenskapliga för att ge en solid gemensam grund - t.ex. mekaniska, elektriska och digitala färdigheter måste kombineras i framtidens lärande

Låt oss göra vår
framtid nu och låt
oss göra våra
drömmar
morgondagens
verklighet

Malala Yousafzai

Tack så mycket!

Satya.brink@gmail.com